

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrt leta — „ 80 „

Naročnina so pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kde bi treba bilo varčnosti?

Varčnost je lepa in potrebna reč, posebno sedaj, ko vse toži o velikih dačah in jihovem trdem iztrjevanju. Tako na primer Gračani tožijo, kako da jim davkarje preveč nalagajo in davkarijske postave krivo razlagajo. Graška obrtniška banka je l. 1870. plačala 47 gld. dohodnine (Einkommensteuer), letos pa 235 fl. Predlanskim je od 14.436 fl. plačala 309 fl. dače, lani pa od 3531 fl. celih 1370 fl. Graška srenjska hranilnica je od 12.797 fl. dobička morala plačati 11.280 fl. dače, tedaj 88%. Od nekega podjetja s 2122 fl. se je terjalo 6708 fl. davka, tedaj 4585 fl. več, kakor je vse skupaj bile vredno. To so strahovite številke. Ali tudi na deželi ni boljše. Zaporedom hodijo ljudem živine in orodja cenit zavolj zaostalih dač. Zemljiščno dačo so od 16% vzdignili na 21% ter jej navrgli vojnih doklad (Kriegszuschläge); došlo je še pri nas 38% deželne doklade in (v mariborskem okraju) 19% okrajnih stroškov; mnogo srenj ima še velike srenjske doklade itd.

Opravičeno je tedaj, ako se od vseh strani zahteva več varčnosti! Vendar tukaj se je varovati napačne varčnosti. Ta bi nas zavlekla v še večje zadrege. Zato konservativci nismo pri trdili tistim liberalcem, ki so pri svoji glasoviti zapravljenosti vendar nagloma postali strogi štedljivci, ter hoteli nakup novih Ubacijevih kanonov zabraniti. Hvala Bogu, da se jim to ni posrečilo. Kajti to bi bila silno draga in nesrečna varčnost. Bili bi sred grabežljivih sovražnikov brez primerne orožja in brambe. Leta 1859. nismo imeli dovolj vojne priprave in zato smo zgubili bogato Lombardijo. Leta 1866. nismo imeli novih pušek in vzela se nam je Venecija in Holstein, in 30 milijonov srebrnjakov, katere smo Prusom plačali. Tukaj bi tedaj varčnost ne bila na pravem mestu, pač pa vemo za mnogo drugih reči, pri katerih bi se zamoglo in smelo varčno postopati; le škoda, da so liberalci tukaj še pregluhi.

V Gradcu so za prusačke naravoslovce kakih 30.000 fl. zapili, zajedli, pozasvetili in potrošili;

dunajska rastava je potegnila 20 milijonov; dunajski državni zbor nas stane že mnogo milijonov in sedaj mu stavijo zidano zbornico zopet za par milijonov, za gledališča (teatre) in druge enake stvari se precej denarjev pometaje, prevelika okrajna glavarstva, nepotrebnimi okrajni zastopi itd., delajo mnogo stroškov, železnicam v podporo plačujemo leto na leto veliko milijonov, letos 19 milijonov srebra. Ali bi se ne dalo tukaj mnogo prihraniti in bremena državljanov polajšati? itd.

Se nekaj! Sedaj imamo 330 penzioniranih generalov, med njimi 29 feldzeugmeisterov. Le 3 izmed teh dobivajo 4—5000 fl. na leto; drugi vsi več, namreč po 6, 7, 8, 10 in 12.000 fl. Dalje štejemo 129 feldmaršal-leutenantov, 172 general-majorov. Ti potrebujejo skupaj 1.314.677 fl. Potem 1908 štabnih oficirjev, kojim se izplača na leto 2 mil. 220.925 fl. in naposled je še 5110 oficirjev, ki vlečejo na leto 2.618.578 fl. Vse penzije skupaj znašajo blizu 10 milijonov. Opomnimo še, da je med penzioniranimi oficirji mnogo krepkih mož, ki bi še lahko cesarja služili, n. pr. gotovo še močni in široko-plečasti g. Seidl, ki oskrbljuje sedaj 15 služeb, ter že kakih 10 let penzijo uživa med tem, ko država na mestu njega drugega stotnika imeti in plačevati mora! Varčnost je že prav, toda na pravem mestu se naj ž njo začne!

Cerkvene zadeve.

Krška ali koroška škofija ima letos samo 13 bogoslovcev namreč v I. letu 1, v II. 2, v III. 2, v IV. 8. Pomanjkanje mešnikov je že sedaj občutljivo. Izpraznjenih mest je več, kakor 100.

Ljubljanski škof so pri ministru Stremajerju prosili za državne štipendije, da bi nekatere izvrstnih mladih duhovnikov poslali na vsučilišče, modroslovja ali filozofije se učiti. Na Francoskem, v Belgiji mora vsak bogoslovec 1—2letni modroslovski kurz izvršiti, kar se pri nas že znatno pogreša.

Magjari se poslužujejo magjaronskih in drugih slabih škofov, da bi bogoslovcem magjaronstvo

vcepili; pri slavnem Strosmajerju pa jim je to spodletelo. Bosenski bogoslovci, katere so hoteli v Ostrogon premestiti, ostanejo v Diakovaru v semenišču, katero je Strosmajer postavil in bosenskim franciskanom izročil. Sv. Oče so postopanje srčnega škofa potrdili in magjarske zahvale zavrgli.

Na Českem so budejeviški škof Jirsik s svojimi duhovni obhajali škofijsko synodo (zbor) po naročilu tridentinskega zbora. Pri tej priliki se je ministerstvu odposlala spomenica, naj se na Českem 4. aprila t. l. nastavljen kompetencija (letni dohodki) od 600 in 300 fl. poviša na 1000 in 500 fl., kakor je na Spod. Avstrijskem. Tudi do cesarja se je obrnila zbrana duhovščina s prošnjo zoper postopanje vlade, ki pri vsakej napovedi dohodkov župniških neusmiljeno odbija in doneske iz raznih fondov znižava tako, da naposled ostaja toliko, kakor — nič. Vsled tega se vse, od škofa do župnika, boji in trepeče pred polaganjem novega napovedka.

Državnemu zboru se bo načrt postave predložil, po kateri se bodo cerkveni patronati tako uravnali, da bo skoro vse cerkvene službe podelivala — vlada. To bo zopet korak daleč naprej v ces. kralj. katoličanstvo, da se bodo duhovni, kakor za cesarja Jožefa II. lahko podpisovali: ces. kralj. fajmošter, ces. kralj. dekan itd.

Je li nova šola brezverna ali ne? Na Českem in Moravskem je pri samih katoliških otrocih že mnogo učiteljev nastavljenih, ki so — Judi. V Boleslavu je skoro vse učiteljstvo judovsko; šteje namreč 13 Judov.

Prusi nadaljujejo „kulturno borbo“ t. j. preganjanje sv. katoliške Cerkve. Te dni so knezoškofa bratislavskega, 72letnega dr. Försterja slovesno odstavili, vse škofijske dohodke pograbili in duhovnikom prepovedali uradno z njimi občeovati. Škof so pobegnili na avstrijski del svoje škofije. Toda vse to ne pomaga Prusom nič, dr. Förster ostanejo pred Bogom in v vesti vsakega jihovih vernikov, kar so, namreč jihov višji pastir in škof bratislavski, kateremu so pokorščino dolžni, če se Bismark in jegovi frajmavrerji tudi na glavo postavijo. Le Bog in jegov vidni namestnik sv. Oče imajo tukaj edini veljavno besedo!

Vesele novine nam prihajajo iz Angleškega, kder Cerkve božje ne ovira nobena postava, noben minister. Pokatoličanila sta se 2 krivoverska fajmoštra, med njima je eden najmlajši sin bivšega ministra Gordona. V Hamerstonu so odprli novo cerkev, ki je na čast Marijinemu sreču in sv. Dominiku posvečena. V Londonu pa stavi kardinal Manning prekrasno in velikansko novo stolno cerkvo. Samo zemljišče za njo je stalo $\frac{1}{2}$ milijona frankov. Cerkev bo 400 črevljev dolga, 144 široka in 130 visoka in bo imela 25 postranskih kapel. Hiša božja se bo postavila s samini milodari. Med darovniki najdemo tudi našega svetlega cesarja in cesarico.

Gospodarske stvari.

Nekoliko besedi, kako nerodovitne prostore pogozdovati.

II.

M. Za umetne nasade po vrtih, ki morajo bolj košato rasti, se pevkam pticam na korist pred drugimi priporočajo: 1. Lesna gruška, ki v vsaki zemlji stori, če le ni prevlažna. Na gruškah veliko ptičič najraje vali. 2. Hrast za novine, ki niso premokre. 3. Gaber za vsako nepremokro zemljo. 4. Glog za vsako zemljo. Glog vzraste, če se more prosto razraščati v visoke košate grme, s temnozelenim listjem, ki z belim cvetjem spomladi in z rudečimi jagodami jeseni celo nasadbo kaj lepo krasijo. Posebno lepa in priporočanja vredna je rudeče cveteča vrsta. Ravno tako zaslužijo vse druge vrste, ki se po zbirkah vrtnarjev in posestnikov drevesnic nahajajo, trdnega priporočila, tako n. pr. sibirski glog s svetlim zelenim listjem, z rudečim vejevjem, in druge. 5. Trnolica za subo zemljo. Od nje se nahaja tudi lepa, gosto cveteča sorta. 6. Ščipki za suba zemljišča. Roža je sploh v vseh svojih plemenih cenjena rastlina. 7. Motulj za subo zemljo. 8. Dren in kalina ali zimolez z belimi in črnimi jagodami. 9. Kozji parkeljci za vlažne kraje. 10. Snežne jagode so zelo trden grm, ki je tudi s pečevnim zemljiščem zadovoljen, v gosto nizko grmovje vzraste, in posebno vsem drozgom priljubljene jagode rodi, ki tudi skoz zimo ostanejo. 11. Črni bezeg tudi le malo od zemlje zahteva. Škoda je le, da črne jagode kmalu odpadejo. Divji bezeg tudi zaradi svojih jagod čislan, raste le po visokih gozdih in ni za ravnine. Od črnega bezga se nahaja tudi pleme z narezanim listjem in neko drugo z pisanim listjem. 12. Jerebika ne raste povsod, tam pa, kjer raste, se more zaradi znanih rudečih jagod živo v nasajanje priporočati. Jerebika je ravno tako lepo, kakor ptičem koristno drevo. Tudi razna plemena mokovea zaslužijo, da se bolj pogosto glešajo. 13. Krhlikovec je za vlažne kraje, dobiva rano listje in je tudi zaradi svojih črnih jagod čislan. Škoda le da jagode vsako leto ne obrodijo in da celo drevo po mrčesju in listnih uših kmalu svojo pomladansko lepoto zgubi. 14. Kozja pogačica za vlažne kraje. Za žive plote se pred drugimi priporočajo: glog, gotovo najboljša rastlina za žive plote; trnolica, dren, gaber in v zavetnih krajih tudi gledičje in kostanjičevje. Za nasad varovalnega grmičevja za jerebice so zopet posebno sposobni glog, trnolica in ščipki. Med grmičevje se morajo skupine visokega drevja posaditi, in sicer v dobri zemlji: hrasti, lipe, bresti, v slabi pa: breze, pogorske olše in črni topoli ali jagnedi. Ker naglo raste je črni topol ali jagned tudi tam